

S pitno vodo raviramo premalo učinkovito

Upravljanje oskrbe s pitno vodo je še vedno preveč razdrobljeno, z nekaterimi komponentami oskrbe se v Sloveniji še nismo začeli zares ukvarjati.

SAMO KRANJEC
samo.kranjec@finance.si

K boljšemu ravnanju s pitno vodo bi v Sloveniji pripomogla ustanovitev regulatornega organa, ki bi nad tem področjem strokovno bedel na ravni države. Prispeval bi tudi k zmanjšanju razdrobljenosti oskrbe, ki pitno vodo po nepotrebnem draži.

Pri oskrbi s pitno vodo je v prvem koraku treba poskrbeti za kakovost vode, v drugem pa za zmanjševanje vodnih izgub in splošno učinkovitost izvajanja oskrbe. Pri zadnjem v Sloveniji še precejšepamo, pravi Primož Banovec, docent na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani.

Varčevanje z energijo

Napredni vodovodni sistemi v tujini, ki so vprašanje izgub že večinoma rešili, se trenutno zelo veliko ukvarjajo z optimizacijo porabe energije v vodovodnih sistemih, saj so vodovodni sistemi veliki porabniki električne energije. Samo za razumevanje - ljubljanski vodovodni sistem, denimo, za delovanje potrebuje okoli megavat električne energije. Napredne rešitve zdaj že v praksi

omogočajo rekuperacijo energije na prehodih med tlačnimi conami, ki se brez tega v celoti izgublja.

Nemotena oskrba v vseh razmerah

Oskrba s pitno vodo mora delovati v vseh razmerah, kar je po sogovornikovih besedah zelo zahtevna naloga. Večina uporabnikov si predstavlja oskrbo s pitno vodo precej poenostavljeno - nekje se voda črpa v sistem, na drugem koncu pa so uporabniki. Izzivi pri tem, o katerih pogosto ne razmišljamo, pa so dolgotrajne suše, izredna onesnaženja, požari, okvare vodovodnega sistema in podobno. Pri naravnih nesrečah v Sloveniji so se težave že pokazale pri poplavih, v primeru potresa pa bi bili v Sloveniji posebno občutljivi vodohrani.

Na vodne vire lahko precej vplivajo tudi izredna onesnaženja, pa tudi gnojenje na vodovarstvenih območjih, pri čemer prihajata v konflikt pravica kmetov do gnojenja ter splošno zakonsko določilo, da nihče ne sme onesnaževati okolja. Reševanje zahteva veliko znanja in potrpljenja, pravi Primož Banovec.

Vode bo dolgoročno dovolj

V Sloveniji so padavine sorazmerno izda-

tne in bodo po strokovnih ocenah tudi v prihodnje, obenem pa je število prebivalcev precej konstantno, zato se nam dolgoročnega pomanjkanja vode ni bati, pravi Banovec. Tudi zato se s sezonskim shranjevanjem pitne vode (za zdaj) še ne ukvarjamo načrtno. So pa sušna obdobja seveda mogoča in tudi njim je treba prilagoditi upravljanje vodovodnih sistemov. Na to je resno opozorila suša leta 2012.

Potrebovali bi regulatorni organ

Kot največjo slabost Slovenije sogovornik omenja odsotnost (strokovnega) regulatornega organa na področju oskrbe s pitno vodo. Nad upravljavci vodovodnih sistemov bedijo le občine, njihova vodstva pa za to strokovno niso dovolj usposobljena. Obstoj strokovno močnega regulatornega organa na ravni države se je pokazal še posebej pomemben v tistih državah, ki so izvedle delno ali popolno privatizacijo upravljanja vodovodnih sistemov. Same vode pa v Sloveniji ni mogoče privatizirati, saj je po ustavi in zakonu naravno javno dobro in kot taka v nikogaršnji lasti. Upravlja jo lahko le država, ki lahko po zakonsko predpisanih pravilih podeli koncesijo ali vodno dovoljenje za rabo vode za omejeno časovno obdobje.

Prevelika razdrobljenost pri upravljanju

■ V Sloveniji je okoli 110 izvajalcev javne službe oskrbe s pitno vodo, kar je po besedah Primoža Banovca odločno preveč, če to število primerjamo z drugimi državami. Tehnološke zahteve, zahteve po varnosti in kakovosti vode, varnosti obratovanja ter znanju izvajalce v svetu silijo v združevanje. Tudi v Sloveniji bi si morali pri izvajanju oskrbe s pitno vodo prizadevati za večjo učinkovitost, pravi sogovornik. K temu bi veliko pripomogla ustanovitev že omenjenega regulatornega organa na državni ravni in izvajanje veljavnega Operativnega programa oskrbe s pitno vodo iz leta 2006, ki je že podal potrebno usmeritev v zmanjšanje števila upravljavcev vodovodnih sistemov.

Pri oskrbi s pitno vodo je v Sloveniji najbolj ranljiva Obala, ki ima zelo občutljiv kraški vodni vir (Rižana) in uporablja tudi vodni vir iz sosednje Hrvaške, v prihodnosti pa se bo morda, s pomočjo rezultatov projekta Drinkadria, s pitno vodo oskrbovala tudi s soško vodo prek tržaškega vodovodnega sistema.

Page: 14

Reach: 51000

Country: SLOVENIA

Size: 688 cm2

2 / 2

Pravica do pitne vode ne sodi v ustavo

■ **Primož Banovec**, docent na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani, je proti poenostavljeni umestitvi pravice do pitne vode v ustavo. Bistveno pri tem je, da je pitna voda storitev, in ne naravna danost. Če bi to storili, bi morda lahko nekdo, ki se naseli na odročnem mestu, zahteval pitno vodo po ceni, kot jo imajo drugi prebivalci države, čeprav bi bilo zagotavljanje te pravice pri njem krepko dražje in bi potem to storitev verjetno plačevali prek višjih davkov vsi. Vsekakor je treba pred sprejetjem take odločitve temeljito predvideti in oceniti njene posledice, da nas pri izvajanju samega določila pozneje ne bo bolela glava. »Ustavno sodišče je že zdaj v Sloveniji oblikovalo kar nekaj judikatov, ki presoajo pravico do pitne vode z vidika ustavne pravice, in tudi te je treba razumeti in upoštevati. Mogoče pa je pri oblikovanju pravice seveda mišljena minimalna potreba po pitni vodi, ki se v primerih iz tujine na nerazvitih območjih rešuje s pomočjo javnih pip. Tako je tam denimo v naseljih pipa z brezplačno pitno vodo, kar omogoča zagotavljanje minimalnih higienskih razmer in preprečevanje hidričnih obolenj,« razlaga Banovec.

